

MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 8. évfolyamosok számára

„tehetséggondozó” változat

2009. február 5. 14:00 óra

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Tollal dolgozz! Ügyelj a külalakra!
A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.
A megoldásra összesen 45 perced van.
Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Jó munkát kívánunk!

1. A minta alapján írd be azt a szót, amellyel két értelmes szóösszetételt kapsz!

a	
b	

Például: hegy ...**oldal**...borda

a) számárdugó

b) gólya nyom

2. Oldd meg a nyelvtani feladatokat!

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
h	

A katona futva hozta a hírt a királynak a fényes győzelemről.

Írd le a mondat tárgyát és részeshatározóját!

a) tárgy:

b) részeshatározó:.....

c) Írd ki a mondatból az igenevet!

Írd a megadott szó mellé a megfelelő mássalhangzó-kapcsolódási törvény betűjelét!

d) **találkozzon:** _____ e) **azonban:** _____ f) **tűzhöz:** _____

A) összeolvadás

B) írásban jelölt teljes hasonulás

C) írásban jelöletlen teljes hasonulás

D) a képzés helye szerinti részleges hasonulás

E) zöngésség szerinti részleges hasonulás

g) Jelöld a következő szóban a szóelemek határait függőleges vonalakkal!

Írd a szóelemek fölé a megfelelő számot: 1 = tö; 2 = képző; 3 = jel; 4 = rag!

s z e m é s z e t e n

h) Alkoss a megadott szóból igét egyetlen képző felhasználásával!

szem →

3. a) Egy európai felfedező az indiánok életéről így ír levelében. Állítsd számozással sorrendbe a mondatrészleteket!

... halat ettek róla.
 ... Bent az anya és a gyerekek nem széken ültek,
 ... amelyeket a tenger vetett ki.
 ... A kunyhók bambusznádból épültek.
 ... Kókuszdióhéj volt előttük a tányér,
 ... Bementem az egyikbe.
 ... hanem koralldarabokon,

4. a) Az alábbi kijelentő mondatot alakítsd át felszólító mondattá! Ügyelj arra, hogy csak az igemód és a szavak sorrendje változhat!

A motoros mindenkit maga mögött hagy.

A felszólító mondat:

- b) Alakítsd át a mondatot úgy, hogy az állítmánynak határozott tárgya legyen!

Délután fákat metszünk.

- c) Írd le a földrajzi nevek *-i* képzős alakjait!

Jeges-tenger:

Új-Zéland:

János-hegy:

- d) Karikázd be a szóból hiányzó magánhangzót!

t _ zedik *i* vagy *í*

v _ zilabda *i* vagy *í*

h _ szas *u* vagy *ú*

t _ zijáték *ü* vagy *ű*

- e) Az alábbi szövegben öt szó vagy kifejezés helyesírása hibás. Írd a vonalakra a helyes alakokat! Az öt helyes megoldás öt külön sorba kerüljön!

Savas esők skandináviában

Az 1990-es években a kristálytisza vízü skandináv tavakban tapasztalt rejtéjes halpusztulásról adtak hírt az újságok. A vizsgálatok kimutatták, hogy a savas eső felelős a tavak élővilágának kihalásáért. A mérgező anyagokat Nyugateurópából a szelek és a felhők vitték át az országhatárokon.

Az erőművek és az autók szűrőberendezéseivel megtudjuk akadályozni az erdők és a tavak gyors pusztulását, de csak akkor, ha egyetlen ország sem vonja ki magát a káros anyagok elleni harcból.

.....

.....

.....

.....

.....

5. Írd a pontsorra, melyik szólásra gondoltunk! Megadjuk a szólás jelentését és a kulcsszót, amelynek mindkét szólásban szerepelnie kell.

a	
b	

Például: kulcsszó = eb

A szólás: köti az ebet a karóhoz

A jelentés: makacsul ragaszkodik valamihez

A következő szólások kulcsszava a **fa**.

a szólás

a jelentés

- a) nehéz feladatot vállalt
- b) nem ismeri fel a lényegét

6. Javítsd a következő mondatok nyelvhelyességi hibáit egy-egy **hasonló hangzású** szó beírásával!

a	
b	
c	

a) A történekből a gyerekek leszűrték a tanúságot.

Javítás: A történekből a gyerekek leszűrték a

b) Az események előtt értelmetlenül állunk.

Javítás: Az események előtt állunk.

c) Nem szívelte meg az igazgató tanácsát.

Javítás: Nem meg az igazgató tanácsát.

7. a) A minta alapján egészítsd ki a táblázatot egy megfelelő igekötővel és három különböző igével!

a	
b	
c	
d	

Minta

A szó jelentése	Igekötő	Ige				
Nem tart tovább haragot.	<i>ki</i>	b	é	k	ü	l
Bizalmas dolgokat elmond.		b	e	sz	é	l
Melegét elveszíti.		h	ü	l		

A szó jelentése	Igekötő	Ige				
Nem megy tovább a többiekkel.		m				
Nem tart igényt valamire, ami az övé.						
Labdát saját játékosához továbbít.						

- b) Írj a szókapcsolatok mellé egy olyan szót, amelyik mind a kettőt jelenti!

tűz martaléka lesz →
 megszégyenül →

Írj a meghatározások mellé egy-egy olyan szókapcsolatot, amelyben a **tör** szó szerepel!

c) tolakodva előre halad:

d) erősen gondolkodik, töpreng:

8. Olvasd el figyelmesen az alábbi verset!

a	
b	
c	
d	

Petőfi Sándor: Futó folyam hullámai...

Futó folyam hullámai
 Az ember miljom vágya;
 Perc hozza őket, perc ragadja el.
 A sors azért nem szokta teljesíteni,
 Azért nem hallgat rája;
 Jól tudja: mikor egy kegyét leejti,
 Az ember már régen mást esdekel,
 S hogy kérte amaszt, el is felejt.

- a) Írj ki a versből egy
- két szóból**
- álló alliterációt!

.....

- b) Kire vagy mire utal a versben a
- kegyét leejti**
- kifejezés?

Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A) a folyamra
 B) az emberre
 C) a percre
 D) a sorsra

- c) Magyarázd meg, mit jelent, hogy „
- egy kegyét leejti*
- ”.

.....

- d) A költemény a vágyat a folyam hullámaival azonosítja. Karikázd be annak az állításnak a betűjelét, amelyik a versszöveg alapján igazolja ezt!

„*Futó folyam hullámai / Az ember miljom vágya*”, mert...

- A) az embernek egyetlen kívánsága sem teljesül.
 B) az embernek mindig újabb kívánságai vannak.
 C) az ember túl sokat kíván egyszerre.

9. Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

a	
b	
c	
d	
e	

Megdőlt az öltözködés egyik alapszabálya

Hamisnak bizonyult a divat és az öltözködés egyik alapszabálya, miszerint a függőleges csíkok karcsúsítják az embert, a vízszintesek pedig kövérebbnek mutatják.

A közhiedelem szerint a vízszintes csíkozású felsőt viselők a valóságosnál szélesebbnek tűnnek. A Yorki Egyetem pszichológusa, Peter Thompson azonban megcáfolta ezt a vélekedést. [...]

Húsz embert vontak be a kutatásba, akiket arra kértek, becsüeljék fel a különböző, vízszintesen vagy függőlegesen csíkozott ruhák méretét. A vízszintes vonalak fölénye nyilvánvaló volt. A függőlegesen csíkos felsőkben hat százalékkal szélesebbnek tűnnek az emberek, mintha ugyanolyan méretű, vízszintesen csíkozott ruhadarabot viselnének. „A vízszintes vonalak nem kövéritenek. ■■■ Tulajdonképpen a függőleges csíkozású viseletben tűnünk szélesebbnek — mondja Thompson professzor. — A vízszintes csíkozás igazából vékonyít.” [...]

Miként segíthetnek magukon, akik karcsúbbnak szeretnének látszani?

A professzor szerint egy másik, valós alapvető ruházatkodási szabály alkalmazásával: a fekete viselet tényleg karcsúsít.

Egy fekete kör fehér háttérrel kisebbnek tűnik, mint egy fehér kör fekete háttérrel.

- a) Karikázd be annak a nyílnak a betűjelét, amelyik logikailag a szürkével jelölt helyre illik!

- A) ⇨
B) ⇨⇨
C) ⇨

- b) Írd ki a szövegből az alábbi szavak **egy** rokon értelmű megfelelőjét!

valójában, lényegében, igazából,

c) Az *Idegen szavak szótára* így határozza meg a „professzor” szó jelentését:

professzor 1. egyetemi vagy főiskolai tanár 2. kollégiumi vagy középiskolai tanár
3. szakértő, elismert szaktekintély valamiben

Írd a vonalra, hogy melyik meghatározás **nem** illik Peter Thompson professzorra a szöveg alapján!

.....

d) Miért nevezik a cikkben az öltözködés alapszabályának azt az állítást, amelyet Peter Thompson professzor kísérlete megcáfolt? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A) Mindenkinek kötelező figyelembe venni.
- B) Az emberek többsége igaznak tartja.
- C) A férfiak többsége így gondolja.

e) Melyik mintázatú ruha karcsúsít a professzor véleménye szerint?

Karikázd be a megfelelő ábra betűjelét!

